

Oredništvo i uprava
ZAGREB, Masarykova 28a,
Telefon 57-86
Uredništvo i uprava
za Slovenijo i slovenski del
Julijske Krajine
LJUBLJANA, Erjavčeva 4a.

ISTIRA

SALITE DUŽNU PRETPLATU!
NE DOZVOLITE DA PROFANA
OVAJ NAŠ JEDINI LIST!

GLASILO SAVEZA JUGOSLOVENSKIH EMIGRANATA IZ JULIJSKE KRAJINE

USODA NARODOV SE NE PIŠE V ENEM DNEVU

Uvodni članek iz „Slovenskega Lista“ v Buenos Airesu

»Slovenski list«, ki izhaja v Buenos Airesu, prinaša 15. maja a le uvodnik katerega približno kot ilustraciju pravilnega gledanja naših izseljencev na naše vprašanje in obenem podpisujemo vse kar je g. Jan Kacin v tem članku rekel.

Odkar sta Jugoslavija in Italija podpisali sporazum, se nekaterim zdi, da je vprašanje Slovencev v Julijski Krajini postajeno v ozadje in celo da sploh ne obstoja več. Tak občutek imajo nekateri, ko prebirajo starokrajške liste.

V resnici pa ni tako. Jugoslovanski narod slej ko prej čuti z usodo svojih zasuženih bratov onstran meje in nestrpno pričakuje za sedaj žarek svobode, ki jo je Italija obljubila ob sporazumu slovenskemu in hrvatskemu ljudstvu v svojih mejah, za poznejši čas, ko bo pravica prišla do veljave, pa še mnogo več.

Kot izvezo iz pisem, ki jih prejemale naši izseljenci od svojih iz domovine, naši doma ne vedo nič točnega, kakšna usoda jim je namenjena za v bodoče. Temu se pač ni čuditi, kajti nobenega javnega tiska nimajo, ki bi jim zadevo razotlačil.

Po pogodbi je Italija obljubila rabo slovenskega jezika v Soli in v cerkvi. Vemo iz poročil, da so res dali nekaj več svobode v cerkvi in tudi ni ljudstvo za vsa malenkost šikanirano, če fantje na vasi zapojejo ali se ljudje menijo v svojem jeziku, medtem ko o kakšni slovenski učni uri v Soli še ni nič slišati.

A četudi bi Italija obljubo v celoti izpolnila, bi bilo to za kulturni narod, kot smo Slovenci, samo drobtinica. Zato je naravno, da pri tem ne mislimo ostati.

Vendar tega vprašanja ni mogoče rešiti takoj in samega zase, kajti danes je ves svet poyezan tako, da bi bile vsake spremembe na enem koncu občutene tudi na drugem. Vprašanje narodnih manjšin se bo rešilo naknadno z drugimi perečimi mednarodnimi problemi, a gotovo toliko časa ne, dokler se ne likvidira fašizem, ker od nobenega nasilnega režima ne moremo pričakovati pravice in z njo boljših časov.

Bojazen, da se bo Jugoslavija s pogodbo z Italijo kmalu našla v fašističnem taboru, je brez podlage. Morda se tudi v Jugoslaviji dobijo posamezniki, ki bi to želeli, vendar glavno in odločilno besedo ima narod, ki fašizma neče.

Ko so se mudili v Beogradu italijanski zastopniki, ni bilo med narodom nobenega navdušenja. Kmalu potem pa je prišel na obisk v Jugoslavijo predsednik Češkoslovaške republike, in narod mu je prijel navdušeno ovacije. Krvno čuvstvo je močnejše kot vse drugo.

Kadar mislimo na žalostno usodo našega naroda, moramo imeti pred očmi razvoj svetovnih dogodkov. Naj svet še tako tava v raznih zablodah, eno je gotovo, da mednarodna pravičnost po vsjem svetu napreduje. Fašizem bo moral prej ali slej kapitulirati. In takrat bo zastajalo solnce tudi primorskih Slovencev.

Ali naj mirno in križem rok čakamo tistega veselo dne? Nikdar ne, ker biti pasivno od strani, ko se gre za našo lastno bodočnost, pomeni toliko, kot pomagati našim zatiralcem. Naša dolžnost je, da smo trdni v protifašističnih vrstah resnične demokracije. Tega pa nam ni treba delati s kričanjem in s psovanjem eden drugega, temveč s smotrenim delom, ki mora stremeti za tem, da se kot skupnost, kot v svet odleteli del našega naroda okrepimo in povzpemo kulturno in gospodarsko.

Prazna je bojazen, da je usoda primorskih Slovencev za vedno zapetjena in da se nam Primorcem v tujini ne izplača boriti se za slovensko stvar, če smo doma obojeni na smrt, ker Jugoslavija ni obrnila svojih topov proti Italiji, marveč segla v roko, katero ji je Italija ponujala.

Usoda narodov se ne piše v enem dnevu in v eni pogodbi. Usoda narodov je v njih samih; v njihovih srcih, v njihovih dušah, v njihovem zaupanju v bodočnost. To zaupanje moramo utrditi v srcih nas vseh, če si hočemo lepšo bodočnost zaslužiti in jo dočeti.

Jan Kacin

NJEMAČKI LIST IZ NOVOGA SADA

O NAŠEM NARODU U ITALIJI IZA POTPISA JUG-TAL. SPORAZUMA

»Deutsche Presse«, Novi Sad, broj od 6. juna u uvodnom članku pod naslovom »Slovenske manjine u Italiji« piše o jugoslovenskom sporazumu sa italijanskim vladom u pogledu škola, kulturnih udruženja, novina, upotrebe materinskog jezika i bogoslužja naših manjina. Po italijanskim statistikama ima 351.714, a po jugoslovenskoj 600.000 Jugoslovena na prostoru od 0.100 kv. km, veli ovaj list. Krajem rata u jugoslovenskim krajevima Italije bilo je preko 550 javnih i privatnih slovenačkih i hrvatskih osnovnih škola, 8 srednjih i 900 slovenskih i hrvatskih nastavnih

NAŠI SE ISELJUJEJO V ARGENTINO.

Trst, junija 1937. (Agis). — V tržaški luki so se vkrcali na parnik »Oceanica« dva 29 aprila t. l. sledeći naši rojaki: Fatur Františka in Tomšić Terezija iz Bača na Pivki, Satej Pepca iz Kamenj, Valtić Katka, Zadković Anica in Zadković Lofka iz Velikih Mun pri Podgradu u Istri. Malečkar Daniela i Malečkar Ivanka iz Ostrožneke brda — občina Košana, Krešević France iz Račice pri Podgradu. Godnič Albini in Godnič Stanislav iz Kostanjevice na Krasi. Našim rojakom želimo kar najveće sreće na njihovoj poti za iskanjem dela in kruna!

KARAMBOL V IDRIJI

Malhen karambol se in pripetiti 25. maja ob 7 uri zvečer v Idriji na novem mostu pri pokopališču. Kjer je neki motorist zavozil u tovarni voz trgovca Kobala. Motorista je vrgel s nekak metrom daleč in je obelež preceji teško ranjen, med tem ko je motorno-kolo popolnoma pokvarjeno.

Obnašanje italijanskih lokalnih oblasti ob turističnih izletih v Jugoslavijo

Gorica, junija, 1937. — (Agis). — Zlasti za čase ljubljanske velesajma je bilo iz Julijske Krajine organiziranih velikih dvo in tridnevnih izletov z avtobusi in vlakom u Jugoslaviju. Izletom se je prijavilo brežštevila naših ljudi, mnogim pa je bila njihova želja onemogućena. Fašistične lokalne oblasti so marsikomu odbile tozadnevno prošnju, mnogi so za to zvedeli šele tik pred izletom. Tako je toliminski komisar, ki je znan po svojem nasprotstvu napram našim ljudem, marsikakšnem Tolmincu odlikonil dovoljenje. Med drugim izletom iz Sv. Lucije, ki je organiziral izlet Tolmincem u Jugoslaviju. Već tedno je delal in pripravljal vse, kar je bilo potrebno, dva dni pred odhodom izletnikov pa je dobio obavestilo, da njegove priljave toliminski komisar ni vzel na znanje. Takih slučajev je bilo već tudi drugod. Na naše ljude so je odlikonitve zelo slabo uplyvale in marsikje so povzročile razburjenje.

KAŽNJEN SELJAK ZATO ŠTO JE UNAJMIO POLJSKE RADNIKE BEZ ZNANJA SINDIKATA.

Zemun, juna 1937. — Mi smo u više navrata javljali o šikaniranju našeg seljaka Samu Ivana, pa ni nakon sporazuma mu ne daju mira. Na svakom koraku ga slijede. Tako je koncem meseca maja unajmio nekoliko radnika ženskih i muških koji su mu okopali i čistili na polju. Još prije nego je rad na polju završen, došli su karabinjeri po njega, pozvali ga na općinu, i tamo je oplobljen sa sto lira globe, radi toga Što nije radnike tražio preko fašističnog sindikata.

BRAN-I-BOR IN ZAVZEMANJE ZA POBOLJŠANJE TEŽEKA POLOŽAJA SLOVENSKE MANJŠIN

Ljubljana, 8. junija 1937. — Za naše narodno-abrambno delo zelo važno obnavljanje je bil današnji občni zbor društva Bran-i-bor, ki je bilo ob 10 dopoldne v dvorani Kmetijske družbe. Zborovanje je otvoril in vodil g. ministar v p. dr. Novak, udeležilo pa se ga je poleg članov zelo mnogo zastopnikov narodno-obrambnih društev. Poročila o delovanju društva se podali predsednik dr. Novak, tajnik dr. Dekleva, pa je zlasti poročal o težavah, s katerimi se je društvo v svojem narodnoobrambnem delu moralo boriti. Blagajniško poročilo navaja da znaša društveno premoženje sedaj okoli 45.000 Dln. Iz vsake poročila je bilo razvidno, da je društvo skrbelo za kulturno stike s Slovenci za mejami, tako z onimi, ki žive na etničnem slovenskem ozemlju, kakor z izseljenci. Pri volitvah je bilo izvoljeno najmanjše število članov odbornikov, kolikor jih dopuščajo pravila. Za predsednika je bil ponovno izvoljen dr. Novak, za podpredsednika pa dr. Krivic.

Po volitvah so sledili razni referati. V imenu Slovenske straže je govoril g. prof. B. Boje, o položaju Slovencev v Julijski krajini je poročal prof. dr. Cermelj, dr. Fellacher pa o položaju koroških Slovencev. Izražena je bila želja, naj bi se jugoslovenska vlada ob ugodnih prilikah zopet krepko zavzela za zboljšanje težkega položaja slovenskih manjšin.

ZA DOBRE ODNOSAJE MED JUGOSLAVIJO IN ITALIJO

Ljubljana »Jutro« poroča, da italijanski publicist Mario Nordin, ki je znan našim izseljencem po svojih člankih u tržaški listi, se vedno potuje po Jugoslaviji. Novinarjem u Banjaluki je izjavil, da bo v svoji zve napovedati publikaciji o Jugoslaviji podal pravo in resnično sliko o jugoslovenskih lepotah in zanimivostih. Govoril je tudi o nadaljnjih stikih obeh držav, ki naj bi odnošaje še bolj zblizali.

Vse lepo in prav, vendar ni opaziti nikakih konkretnih in vidnih znakov za zboljšanje v odnosu našega do našega naroda u Julijski Krajini. Fašizem bi moral pokazati voljo po zblizanju ne samo v besedah in u člankih, ampak tudi u praksi. Vse pospeševanje kulturnih in gospodarskih stikov med oboema državama gotovo ne bo nič izdalo. Če ne bo fašizem u ničemur popustil napram Slovincem in Hrvatim, u Julijski Krajini. — (Agis).

SLUŽBENI IZVEŠTAJ O POGINULIM TALIJANIMA U ŠPANIJI

Agencija Štefanić objavila je 2 o. m. listu od 87 talijanskih »dobrovoljaca«, koji su poginuli prigodom zauzimanja Malage, a dan kasnije objavila je daljnjih 27 imena.

VEDNO ŠTEVILNEJŠE IN OBČUTNEJŠE OSOBDE ZARADI TIHOTAPSTVA

Trst, junija 1937. — (Agis). — Aretacije in osobde zaradi tihotapstva so u Julijski Krajini vedno številnejše in občutnejše. V zadnjem času so na meji ob prekoračenju te aretirali tudi već jugoslovenskih državljanov ter jih osumili, da so hoteli vtihotapiti u Italijo razno blago.

Tako so obmejni fašistični organi aretirali Jakoba Revena iz Rovt nad Logatcem, in sicer ob meji med Rovtami in Zirkom in ga osumili, da je hotel vtihotapiti u Italijo većjo količino sena.

Ravno tako je obmejna straža aretirala Joželo Plečnik iz Hotederske in jo ovdila, da je imela namen vtihotapiti iz Jugoslavije u Italijo većjo količino saharina.

Zaradi tihotapstva pa so bili obojeni Albert Stibel iz Zalese, Marija Tinta in Franc Struclj iz Kanala. Vsak izmed njih je dobio po 1 leto strogega zapora. Iz Erzela na Vinavskem so bili obdoleni Voli František, Turk Franjo, Bajc Ivanka, Ferjančič Ivanka in Ferjančič Jože da so na debelo tihotapili konje in govejo živino iz Jugoslavije. Predlagana je bila za vsakega kaznen z enoletnim zaporom in od 10.000 do 12.000 lir denarne globe. Ker na jim niso mogli dokazati dejani, jih je sodišče oprostil.

INCIDENT U MEDULINSKOJ CRKVI

Medulin, juna 1937. — Kod nas je neka učiteljica Argentina. Jedne nedjelje je dovela u crkvu školsku djecu protiv običaja baš kada je župnik Jakov Cecinović molio hrvatski sa vjernicima. Čini se da je to učinila po nalogu svojih pretpostavljenih, naročito školskog nadzornika Cutonea. Tog dana je naredila djeci da na župnikov hrvatsku molitvu odgovaraju talijanski. Ljudi su se počeli buniti. Učiteljica je prestala tek tada s tom svojom »demonstracijom« kada joj je župnik u sredini molitve s otaras rekao da u crkvi zapovijeda on, a ne ona.

Druga medulinska učiteljica Vesna Bugianese (nekada Bđianović) rodom iz Sibenika je neki dan napala djecu pred školom zato što su međusobno govorila hrvatski.

NAPADAJ NA OVČARIĆ ANTONA U MUNAMA.

Mune, juna 1937. — U noći izmedju Puhova i ponedjeljka bio je napadnut do sada još na neobjašnjen način naš mladi Ovčarić Anton. On se vraćao kući s plesom oko 11 sati navečer, i na putu izmedju sela Malih i Velikih Muna u borovoj šumi sačekala su ga dvojica. Dobio je nekoliko teških udaraca kolcem po glavi i tijelu. Ne sreću mu ozljede nisu opasne po život.

VELIKO NEVRIJEME U ČIČARIJI

OD GROMA STRADALA DVA SELJAKA IZ VODICA

Vodice, juna 1937. Prošlog tjedna zadesila je velika nesreća našeg seljaka Rupena Juru. Njemu je grom na paši ubio osamnaest glava ovaca. Sirohim trpi ogromnu štetu, jer on je sa ovim ovacima uzdržavao svoju mnogobrojnu familiju, koja se sastoji od petoro djece. Istoga dana udario je grom i u kuću Ribarić Antona ali nije napravio velike štete, jedino što je malo zida okrnio ispod krova. Ovo je već po drugi put što je na istom mjestu u ovu kuću udario grom.

DVE NOVI MAŠI V IDRIJI.

Idrija, junija 1937. — (Agis). — Kot je naš list že napovedal, sta pela pred kratkim dva Idrijčana novo mašo, in sicer 28. maja je pel Franc Bizjak, ki je dovršil studije v Gorici, istega dne popoldne je govornik, poročil, u cerkvi sv. Barbare svojeja brata, ki je nalašč zato odlozil poroko za šest mesecov.

Dva dni nato, in sicer 30. maja pa je pel novo mašo drugi Idrijčan, Josip Kušman. Za obe prilike je vladalo v Idriji slavnostno razpoloženje.

Obema novomašnikom želimo kar najveće uspeha u njunem poklicu, da bi bila odlična borca za pravice slovenskega jezika u cerkvi in izven nje.

PET STOTINA RANJENIH TALIJANA ŠTIGLO U NAPULJI

3 juna je u napuljsku luku priplo iz španjolske talijanski bojnički »parobrod« sa 500 ranjenih talijanskih »dobrovoljaca«, sa španjolskog ratišta. Ranjenici su bili smješteni iskrpiti i porazmješćeni u razne vojničke bolnice. Talijanska štampa, srdačno pozdravljala dolazak »hrabrih« boraca u domovinu i ističe kako su prolili svoju krv u obrani fašističke civilizacije u španjolskoj.

Zabavljate društva

„Italia Redenta“ u Goleu

Golac, juna 1937. Prošle nedjelje održao je naš učitelj sastanak na kojem smo bili pozvani svi roditelji školske djece. Sastanak je održao u školskoj zgradi. Prisustvovao je i podestāt iz Materije i podestāt iz Podgrada. Sastanak je bio sazvan zato da bi roditelji pristali da im djeca budu upisana u dječji vrtić. Kolje da će ukratko otvoriti društvo »Italia Redenta«. (To je, eto, posljedica lutrije i dara papnog. Op. ur.). Napomenimo je ovaj učitelj da moramo biti veseli i zadovoljni, jer da će nam djeca biti sita, a također da će dobiti i odijelo. Rekao je da će biti primljena djeca od tri godine dalje. Znamo koji je cilj ovog vrtića, ali se nadamo da ćemo imati mi glavnu riječ kod naše djece.

MALE VESTI

— Čendak Matu, dječaka od 13 godina iz Jelovice, ugrizla je na paši otrovna zmija. Čendak je od otrovanja umro.

— Dne 29 i 30 V. o. g. održana je konferencija plivačkih klubova na Rijeci, na kojoj su uzeli učešće delegati klubova Jadrana—Split, Ilijirije—Ljubljana, Viktorije—Susak i Societa Triestine di Nuoto Trst. Dogovorili su se o jugoslavensko-talijanskim plivačkim utakmicama.

— Nepoznata podmornica navodno talijanska, kako tvrde u Valenciji, potopila je zadnjih dana 3 španjolska putničko-trgovacka broda.

— Španski vladi je po poročilu »Nouvelles littéraires« uspelo rešiti najveće umetnine španskih in drugih slikarjev pred fašističnimi »brantelji« kulture in civilizacije. V pariškem Louvru bodo čakale slike Velasqueza, Goye i dr., dokler ne bo zmanjkalo »branteljem kulture in civilizacije« bomb in sličnih »civilizacijskih sredstev«.

— Poginulo je general Molla, zapovednik severne pobunjeničke armije, koja se bori protiv Baska. On je poginuo u avionskoj nesreći. General Franco izvršio je izmjenu zapovjedništva, te je za zapovednika severne armije imenovao general Davile. Smrt generala Mollu izazvala je tezak dolaz u Francovoj Španjolskoj, Italiji i Njemačkoj, jer je Molla smatran jednim od najspornijih španjolskih generala.

— Talijanska štampa je ogorčena zbog pisanja francuske i britanske štampe da je politička osovina Rim—Berlin već napukla, te da je maršal Blomberg informirao Mussolinija, da Treći Reich ne će ništa poduzeti bez predhodnog sporazuma sa Engleskom.

— »Popolo d'Italia« donosi opisan članak, u kojem se pobija pisanje stranih listova o osrednjoj kvaliteti talijanske vojske.

— V. izraških ladjedelnih se malone do dogradili novo veliko vojno ladjo »Vittorio Veneto«. Se ta mesec jo nameravajo sploviti v morje. V fašističnih krogih se širijo govornice, da bo prišiel v Trst tudi Mussolini.

— Hitler je odlikovao kao prvog »stranog državnika Mussolinija velikim krstom »Njemačkog Orla« novosostanovnog njemačkog ordena za zasluge. Povelja o odlikovanju izdata je veoma umjetnički na pergamentu papiru i ima datum 31. maja.

— Italija gradi dva nova ratna broda, svaki od 53.000 tona. Sada Italija raspolaže se 100 podmornica, a do godine će ih imati ukupno 140.

— Maršal von Blomberg prisustvuje vojnim manevrima u Italiji, kako bi se uvjerio o kvaliteti vojnika i vojničkog materijala, što ga posjeduje talijanska vojska.

— Evropa postaja slovenska. Po najnovijim podatcima znanstvenici njemački i romanski narodi z izjenu Holandije in Italije hudo nazadovanje rojevstev. Temu nasproti pa rastelo slovenski narodi. V l. 1810. je bilo število Germanov v Evropi 31,6 %, Romanov 33,7 %, In Slovanov 34,7 %. Toda v l. 1910. pa je bilo v Evropi 34 % Germanov, 24,3 % Romanov in 41,7 % Slovanov. V l. 1930. so našli 30 % Germanov, 24,4 % Romanov in 45,6 % Slovanov. Če se ho razvoju nadaljevati, potem bo v l. 1960. v Evropi 26,9 % Germanov, 22,3 % Romanov in 50,8 % Slovanov.

— Velike demonstracije priredile su lijevičarske stranke pred njemačkim poslanstvom u Londonu protiv njemačke intervencije u Španiji. Policija je morala upotrijebiti i najnergodnije mjere da rastjera demonstrante.

OPAZKE K IZLETU V POSTOJNO

»Pohode« priobčtuje neke opazke k izletu v Postojno 23. maja. Med drugim pravi:

Carne venduta pravilno o sebi naši ljudje na Primorskem, hvala Bogu, da tako čutijo, kakor je najdalje izjavljali so tako, ko smo jih spraševali, kako se kaj počutijo izven Jugoslavije. Imajo pa upanje, da bo sedaj, vsaj nekaj časa, malo boljše.

Mi smo Slovenci in ostanemo Slovenci, tako je vzklikala skupina otrok v Postojni, ko smo jih vprašali, če znajo še slovenski. Pripravodavci so tudi, da se jim je povedalo v šoli, da se bodo kmalu začeli tudi v šoli zopet učiti slovensčino. Veseli smo, da mladina tako čuti, dokaz obenem, kakšno vzgojo imajo doma. Mi torej še vse izgubljeno.

Dvojezične cenike in jedilnice liste (italijanski in slovenski) so imeli gostilničariji in trgovci, ko smo 23. t. m. prišli v njihove lokale. Prej to ni bilo dovoljeno. Tudi napredki!

Med vožnjom, ki ga je izredno mnogo v Postojni, so tudi slovenski fantje, zlasti med alpinisti smo sišli, ko so stali okrog vrtiljakov in se razgovarjali z domaćimi dekletci, slovensko govorili... Spremljalec v jami sami so razlagali znamenitosti v slovenskem jeziku. Baje so kot-taki nastavljeni sami domaći slovenski fantje.

Naša godina »Sloga« je igrala na trgu v Postojni—tudi slovenske komade, kar je vzradostilo naše rojake v Postojni, da so se nekateri imerili orosile oči.

Ljubljanska opera gostuje ovoga tjedna u Trstu i Rijeci

— Prema sporazumu koji je direktor opere g. Polić zaključio u Trstu i na Rijeci gostovat će potpuni i pojačani ansambl ljubljanske opere 9 i 10 juna u Trstu a 11 i 12 juna na Rijeci. U oba grada dat će se dvije opere i to Smetanina »Rodna Nevjestica« i Gotovčeva »Ero s onog svijeta«.

— »Prodanoj nevjesti« nastupit će u ulozi Kecalja član zagrebačke opere g. Josip Križal a »nored njega« imat će glavne uloge gdje Giungienac, Bernot-Golobova i Kogejeva i Ribičeva te g. Franci, Betto, Janko, Gorski. Podjela partija je ista u Trstu i na Rijeci samo što će na Rijeci mjesto g. Križala u »Prodanoj nevjesti« u ulozu Kecalja nastupiti član beogradske opere g. Milorad Jovanović. Ansambl s kojim će direktor ljubljanske opere g. Mirko Polić nastupiti sastoji od oko 180 članova pjevača, orkestra, baleta i ostalih. Orkestar će se sastojati od 70 članova, ballet od 20 balerina sa tri prve balerine, dok

će kor sastojati od 50 članova. Ansambl će ponijeti sobom i sve kostime i dekoracije. Predstave će se dati u Trstu u Politeama Roseti a na Rijeci u Teatro Fenice.

Karte za gostovanje u Trstu su polupuno rasprodane, unapred za oba dana.

Zanimljivo je napomenuti da je Mirko Polić, direktor ljubljanske opere, rodom iz Trsta, kao i još neki članovi opere. A još zanimljivije je, da je Mirko Polić kao mlad kapelnik dirigirao u Trstu baš »Prodanoj nevjesti« u Narodnom domu. Josip Križal je također tada pjevao istu ovu ulogu koju će pjevati opet poslije 25 godina u istom gradu.

Izvištavajući o predstojećem gostovanju ljubljanske opere na Rijeci »Večernji list« kaže, da gostovanje pobudjuje najveće interesovanje među riječkim građanstvom te nadovezuje, da će ove jeseni na najvećim kazalištima u Jugoslaviji biti davane opere »Aida«, »Bohena«, »Traviata«, »Barbiera di Siviglia« i druge.

TRIUMF LJUBLJANSKE OPERE U TRSTU

PUBLIKA JE STAJALA PO HODNICIMA, U ATRIJU I OKO KAZALIŠTA, JER SU SA MJESTA BILA RAZGRABLJENA

Urednik »Novosti« g. H. Macanović telefonira svome listu 10. o. mj.

Trst, 10. juna. Triumf ljubljanske opere na sinoćnjem gostovanju u trstanskom kazalištu Politeama Rosetti, bilo je potpuno. Gledalište bilo je ne samo rasprodano do posljednjeg mjesta već u pretpodaj, nego je na samoj predstavi još primilo stotine onih koji su zauzeli sve prolaze, ulaze, hodnik i atrij, da barem nešto čuju od toliko očekivanog gostovanja.

Nervozno očekivanje i radosno ganucie prošlo je eksplozivno najveće iskrene snage, kada su se svjetla uglasila da najave početak predstave. Hiljade ruku je mahinilo pljeskalo da izrazi svoju radost što su u kazalištu, što će slušati slavensku glazbu od jugoslavenskih umjetnika. Kada se pojavio dirigent Mirko Polić, nov val neopisivog oduševljenja zahvatio je slušatelje, a poslije odivrane talijanske kraljevske koračnice i fašističke himne, uzbudeno je dočekana jugoslavenska himna u kojoj je svaki dio ponovno neobično toplo i oduševljeno pozdravljen pljeskanjem. Poslije završenog izvedenja vrtine, koja je također izvedena velikim oduševljenjem, otvorila se scena s toplim, svježim slavenskim selom, a usred prazne pozornice ugledalo se na radionalno oči malu curicu od 3 godine, obučenu u krasnu češku nošnju. Ona se mlo i radosno klanjala publici.

Tko da opiše razdraganost i ganucie! Doma je veliki zbor oduševljenih članova ljubljanske opere svježim gromkim i prodornim svojim pjevanjem i reprezentativnom opremom i pojavom osvojilo sve one, koji su već davno htjeli biti osvojeni od posljednje dubine svoje duše.

Umjetnički i općenito je sinoćnja predstava »Prodane nevjestice« u trstanskom najljepšem kazalištu nezaboravan događaj, koji će ostati u sjećanju svih prisutnika.

Sve od početka do kraja, od prvog takta glazbe do posljednjeg gromkog finala, pojedinačno i skupno sve je bilo veliki uspjeh, kakav trstansko kazalište nije vidjelo ni po oduševljenju i zanimanju publike, ni po savršenoj skupnosti, homogenosti ljubljanske opere. Baš

ta predanost, to neopisivo umjetničko oduševljenje, ta solidarnost, ta svestrana služba umjetnosti u svim pojednostima, koja dokazuje bogatstvo tradicije škole i kolektivne saradnje, imponirala je stručnjacima i publici, pa i onima, koji su sa najvećim kritičizmom došli da vide te goste. Svi ističu da je saradnja solista, zbora, orkestra, režije, scenarija i čitavog tehničkog osoblja savršeno manifestovalo veliku kulturu.

Svršetak opere bio je pravi triumf ovačja i oduševljenja. Poslije svakog čina, poslije svake arije, poslije svakog nastupa zbora i solista, prolamalo se kazalište od oduševljenja i nekoliko ljudi morali su solisti i petovati, a naročito se sviđalo savršeno izvedeni sekstet roditelja, Kecalja i Marženke u III činu, koji je od početka do kraja opevovan.

Kad je završena predstava, ovačje i oduševljenje trajale su kroz 5 minuta i nisu prestale dok nije pušten željezni zastor, a ni onda se publika nije htjela udaljiti, nego je nastavila da plješče na ulici i oko kazališta. Na svršetku predstave svi izvadjači sa dirigentom zahvalili su sa pozornice oduševljeni i ganuti sa suzama u očima na iskrenom oduševljenju gledališta. Bili su u moru cvijeca, a osobito se isticao u tim brojnim bućketima, vijencima i košarama jedne prekrasne dar českoslovačke Ope u Trstu, koja je sa krasnom svilenom jugoslovenskom i českoslovačkom zastavom zahvalila Jugoslovenima, što su ih veli Smetaninu igru. Isto tako bilo je ogromna bućket crvenih ruža od nepoznatih darovatelja.

Današnje trstanske novine preko dva i tri stupca pišu na veliko najpohvalnije o gostovanju ljubljanske opere.

Ovo predstavlj prisustvovali su između ostalih kao predstavnik vlasti prefekt N. Exzellenzia Regia, kao predstavnik fašističke stranke federalni sekretar Graziosi, upravnik grada, a i jugoslavenski konzul g. Živočić, kao i sva društvena i kulturna elita grada Trsta. Mnogi nisu mogli da dođu ulaznice za ovu predstavu, stajali su u masi za čitavo vrijeme izvedbe oko kazališta čekajući ovdje izvadjače da ih pozdrave na odlasku. — H. Macanović.

radnici dođu do svojih prava. Da se što uspješnije može raditi, to su nam trebali podaci kako bismo znali, koliki je broj arsenalskih radnika koji su imali 10 godina službe nakon sloma bivše monarhije, jer i oni radnici koji su ostali u arsenalu u Pulj poslije sloma, dobili su prava, koja su stekli svojom prijašnjom službom.

IZLOŽBA JUGOSLOVENSKE UMJETNOSTI U RIMU

Desetog ovog mjeseca u novoj Galeriji Rima na trgu Colona otvara se izložba moderne jugoslovenske likovne umjetnosti. Ova galerija nedavno je otvorena na izložbom talijanske Moderne, koja je otvorio ministar »prosvjete« g. Botai.

Dopisnik »Vremena« iz Rima javlja svome listu da je vijest o ovoj izložbi jugoslovenske umjetnika primljena u Rimu vrlo simpatično. Ona da se samo posmatra kao ponovno uspostavljenje užih kulturnih veza sa Jugosloviom. Svečano otvaranje ove izložbe izvršit će 10. o. mj. ministar vanjskih poslova grof Ciano.

HRVATSKI UMJETNICI NE SUDJELOJU NA JUGOSLOVENSKOJ IZLOŽBI U RIMU

— Na jednom skupnom sastanku održali su hrvatski slikari i kipari da iz posebnih idejnih razloga ne će sudjelovati na jugoslovenskoj umjetničkoj izložbi koja se priredjuje u Rimu 10. juna. Slikari iz Beograda i Ljubljane nastupit će pa je već izvršena podjela prema rasporedu ministarstva prosvjete

JURINA I FRANINA

Jurina: Ima ča novega, Frane, pokle se nismo vidli?

Franina: A puno novega ima, puno, ali ti ne smin sve povidati.

Jurina: Znan, znan, mužariola...

Franina: Na to smo se fala Bogu odavna naučili, pa nan puno ni ne škodi.

Jurina: Si čuja za onu novu s onom maestrovicom u Medulinu?

Franina: San, san. Ali je je lipo plovat Cecinović opravila iz crkve, kad mi je s dilon počela talijanski odgovarati na njegove hrvatske molitve. Reka njoj je: Kva komando mi — pa se pobrala.

Jurina: Čulen da je jo naredila oni novi inspektor ča ima ono sramotno prezime. A da mu je je oni Dečiko šapljiva neka uputi maestrovicu da po crkvan odgovaraju talijanski na hrvatske molitve.

Franina: Orko tič, ma nisu valja te maestrovicije starije od onega Čana ča je bija u Biogradu i ča je potpisao oni »patro di amichele«.

Jurina: Beni, puštinio ča maestrovicije, da se ne bi naše stare ofendele da o mladim govorimo, pa mi kaži, je ča novega u velikoj pulitiki?

Franina: Palenta, moj Jure, čila palenta. U Rim ti je doša oni najstariji djeneral Nimačke, von Plomper.

Jurina: Sigurno se je os počela kriviti na ovoj vrućini. pa je doša da je ispravi.

Franina: Tako ništo. Pokazali su mu vojsku, maršulj, infantiriju, reoplane i kavaliriju i sve ča su mogli, pa je ti nimački djeneral reka da se osvidioćja kako su u Taliji dobre puške u dobrin rukan.

Jurina: Sigurno su ga zato i pozvali.

Franina: Nego ča. Pokle one batocke u Španiji se bilo počelo govoriti da ni sve zlato ča sije, pa su vidli pozvali toga Plompera da vidi kako njihovo zlato još sije.

Jurina: Da, da na manovran — znamo mi ča su manovre. A zna i Plomper.

Franina: A neki dan ti je domanovra u Biograd na reoplanu drugi ministar nimački.

Jurina: Ča jopet po amichele.

Franina: Tako ništo. A znaš ti da ti sad svi ti ministri od novega prijaateljstva lete samo u reoplanin iz enega štata u drugi.

Jurina: Kažu da su sad ti reoplanin sigurniji nego da greš na vozu s volin.

Franina: Puštinio ča — ča je sigurno je sigurno. Ne vjerujem ti ja u te reoplane kaj ni u te nove amichele.

Jurina: Sve ti je to sigurno, moj Frane, kaj oni reoplan ča se s njimao voze oni španjolski djenerali.

Franina: Bum...

ZADUŠNICE ZA LOJZA BRATUŽA U BUENOS AIRESU

U »Slovenskom listu« (Buenos-Aires) čitano da je 23. maja održana misa i zadušnice za Lojza Bratužu u Buenos-Airesu u crkvi slovenske službe božje.

Tom prilikom je napisao »Slovenskom listu« kot. Bratužu tonu nekrolog Hladnik Jancz.

NAŠ ROJAK UMRL U ARGENTINJI

V Los Pinos u Argentini je i maja t. l. umrl naš rojak Jož Slavce, star 26 let donu iz Knežaka na Pivki. Zbog je za pljučnicu, ki je je v bolnišnici tudi podlegel. V Argentini zapušta brata Antona, v domaćem kraju pa ostale srodnike. Naj mu bo lahka daljna tuja zemlja, prizade tim naše sožalje! — (Agiš).

SMRT NASEGA DUSNEGA PASTIRJA

V Splitu je po kratki mučni bolesti umrl dne 21. t. m. Josip Košir, župnik u pokloju. Pokojnik je svoj čas župnikoval u Lazaretu pri Kopru u Istri. Po prevaru je bio zadržavan in preganjan dokler ni zbežao čez mejo. Nekaj časa je službovao u Radomilju pri Kamniku, a politične spletarije su ga prisilile da je prevezl mestu oskrbnika romarske kapelice Madonna na Hladih nad Kaštelom Sućurcem pri Splitu. Težavni službi ni bil kos, zato je kmalu prošil za župokojstvo in se preselil u Split, kjer ga je zatekla smrt v 70. letu starosti—Blagomru dušnomu pastiru, ki je poznal in razumev sve tegobe našega naroda naj bo lahka zemlja ob Jadrnu.

G. CECILJA BATISTIĆ

V Gornji Vrtojbi pri Gorli je umrla 16. aprila t. l. trgovka in posestnica Cecilija Batistić u starosti 65 let. Pokojnik zapušta u Južni Americi enega sina doma pe dva sina in dve hčere. Naj ji bo lahka domaća zemlja, preostalin naše sožalje. — Agiš.

